

Fremtidsstudie

Våren 2021

LMI Melanor inFuture

Om rapporten

Formål

LMI har gitt analyse- og rådgivningsselskapet inFuture i oppdrag å gjennomføre en fremtidsstudie. Formålet har vært å identifisere og beskrive trender innen legemiddelindustrien. Fremtidsstudien vil inngå som underlag for LMI og Melanors strategikutvikling, slik at endringer i omverden kan møtes på best mulig måte.

Metode

Fremtidsstudien er bygget på en forskningsbasert metode, i kombinasjon med over 20 års praktisk erfaring med slike studier. Metoden og forskningsunderlaget er nærmere beskrevet i kapitlet «Creating actionable future narratives», i den fagfellevurderte boken «Innovating for Trust», utgitt ved Edward Elgar forlag.

Fremtidsstudier skal tilfredsstillere to motstridende krav. På den ene siden skal den utfordre forutgående antagelser og bidra til ny innsikt, og på den annen side skal fremtidsstudien være forankret i eksisterende fagkompetanse og sektorens erfaringer. For å imøtekomme disse behovene består studien av to deler, en trendanalyse og en fremtidsprosess.

Trendanalysen starter med å definere hvilke tema som skal dekkes. Dette bestemmes blant annet av en rekke intervjuer med interne og eksterne fagpersoner som besitter ulik erfaring og bakgrunn. Basert på dette gjennomfører inFuture en bred litteraturgjennomgang av forskningsartikler, statistikk, analyser, rapporter og andre underlagsdokumenter. Trendanalysen avdekket 17 trender innenfor områdene politikk og samfunn, pasient og distribusjon, forskning og næring.

Fremtidsprosessen består av fremtidssamlinger hvor en større gruppe personer med relevant kompetanse og bakgrunn evaluerer trendene. Over 100 personer med bransjekompetanse innen legemiddelindustrien og medisinsk teknologi deltok. De evaluerte trendene etter hvor viktige trendene er for helsenæringen frem mot 2030, og hvor godt beredt de opplever seg å være på trenden allerede i dag. Med beredskap menes både evne til å utnytte mulighetene og/eller forsvare seg mot utfordringene som trendene representerer. Trender med høy viktighet og lav beredskap utgjør den strategiske blindsonen.

Oppsummering

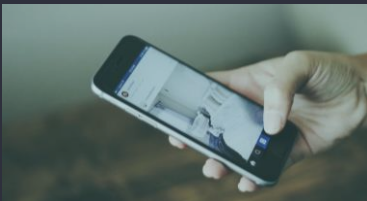
Finansiering

Det forventes en økt etterspørsel etter legemidler og medisinsk utstyr frem mot 2030. Samtidig blir handlingsrommet i statsfinansene trangere, og selv om helse vil bli høyt prioritert i årene som kommer, må det forventes et prispress på medikamenter. Omdømmet for legemiddelindustrien vil påvirkes av dette, og det blir viktigere å se på nye forretningsmodeller. Utviklingen av nye behandlingsformer forsterker behovet for å tenke nytt på finansiering.

Pasient

Forretningsmodeller som legger større vekt på utfall, medfører også at pasientopplevelsen blir viktigere. Det medfører at dialogen med pasientene blir mer sentral. Digitalisering bidrar både til å dyktiggjøre pasientene til selv å ta en mer aktiv rolle, og til at helsetjenesten kan følge pasientene opp på avstand og via teknologiske løsninger. Sammen med nye legemidler bidrar det også til å fremme forebygging. Det er en fremvekst av presisjonsbehandling, som gir bedre effekt for pasientene.

Digitalisering

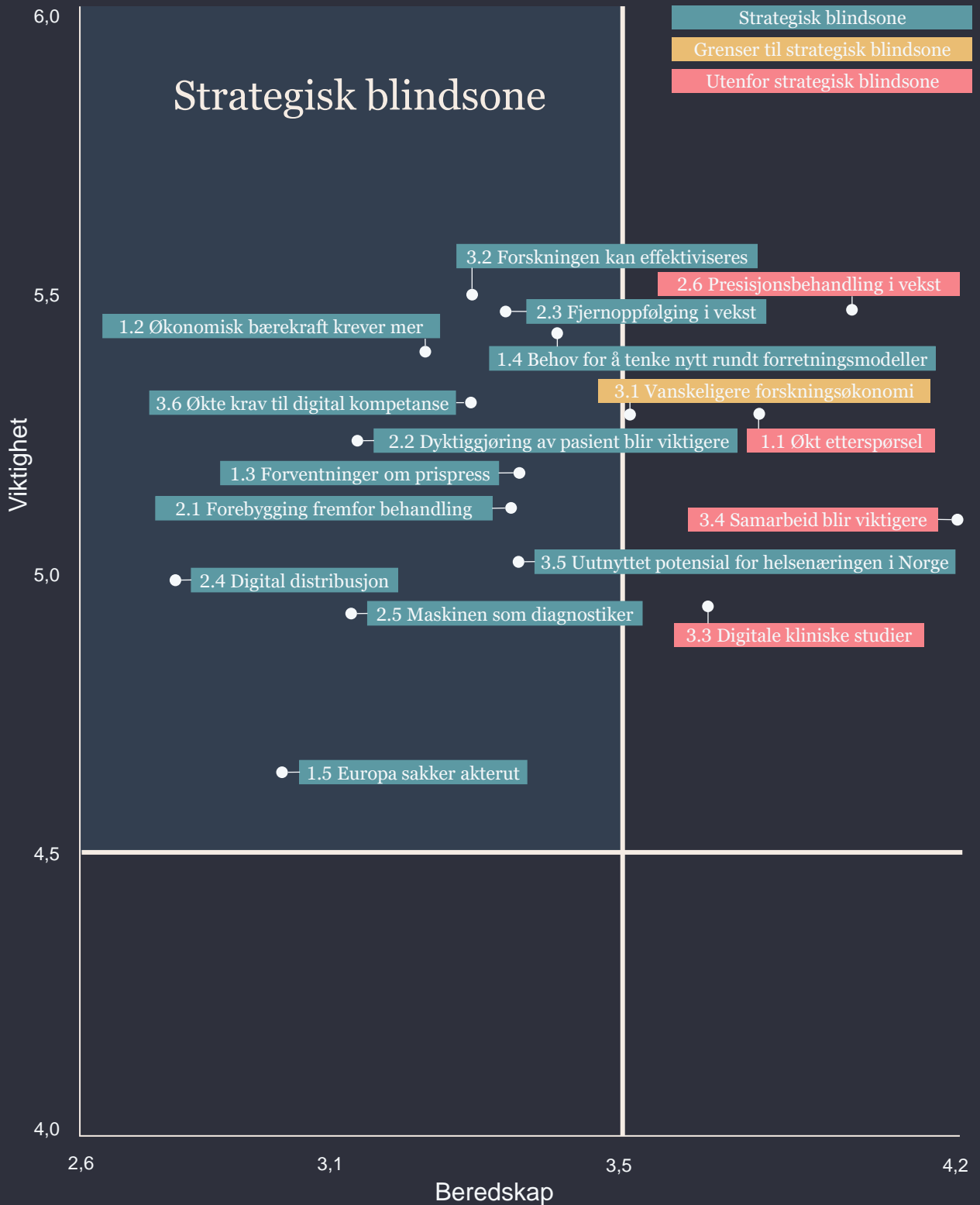
Digitalisering og kunstig intelligens påvirker hele verdikjeden i legemiddelindustrien. Det kan effektivisere både forskningen i seg og gjennomføringen av kliniske studier, og intelligente maskiner stiller diagnoser. Digitale giganter posisjonerer seg i alle disse aktivitetene, og deres makt forsterkes ytterligere av digital distribusjon av legemidler og utstyr. Europa mister terreng i denne utviklingen, overfor USA og Kina. Digital kompetanse blir mer kritisk.

Helsenæring

Konkurransen om utviklingen av nye medikamenter øker, men helsenæringen er i vekst. I Norge er næringen underrepresentert. Samarbeid på tvers av ulike aktører blir viktigere.

Vurdering av trender

Politikk og samfunn

1.1 Økt etterspørsel

Større behov og økte forventninger driver pågangen etter helsetjenester og medikamenter

Strategisk blindsoner

Flere eldre, ny sykdomsmiks og flere sykdommer som kan behandles medfører sterk vekst i etterspørselen. Pasientene har også økte forventninger og sterkere skyts for å målbære sine ønsker. Pandemien har i tillegg utløst krav til bedre beredskap.

1.2 Økonomisk bærekraft krever mer

Økt behov for helsepersonell og økt finansieringsgap betyr at vi må tenke nytt for økonomisk bærekraft

Utenfor strategisk blindsoner

Over halvparten av all forventet vekst i arbeidsstyrken frem mot 2035 må tilfalle helsetjenesten, om behovet skal dekkes. Finansieringsgapet fremover kan bli meget stort. Helseutgiftene har økt betydelig siste tyve år, og de ligger godt over nivået i andre nordiske land. I årene som kommer vil gapet mellom behov for og tilgjengelighet av ressurser øke.

1.3 Forventninger om prispress

Omdømmet sterkt preget av (debatten om) medikamentpriser

Strategisk blindsoner

Kostnadene for legemidler er moderate i Norge, og Oljefondet tjener mer på farmasi enn Norges forbruk på medisiner. Utgiftene til medikamenter øker imidlertid, og ordskiftet om priser påvirker omdømmet for industrien. Multilateralt samarbeid kan forsterke prispresset.

1.4 Behov for å tenke nytt rundt forretningsmodeller

Utfallsbaserte kontrakter vokser frem, og da blir pasientopplevelsen viktigere

Strategisk blindsoner

Utfallsbaserte kontrakter innen helse- og omsorgssektoren gir effekt, og det er fremvekst hos legemiddelselskapene. Nye medikamenter, som presisjonsmedisinering, er en driver for nye forretningsmodeller som legger større vekt på utfall. Pasientopplevelsen blir viktigere.

1.5 Europa sakker akterut

Europa taper terreng mot USA og Kina innen helseinnovasjon

Strategisk blindsoner

Kina og USA investerer vesentlig mer i fremvoksende helseteknologi enn Europa. Helt frem til slutten av 1990-tallet var Europa ledende på medisinsk innovasjon, nå har USA overtatt rollen. De senere årene har også Kina gjort seg gjeldende, med en klart sterkere vekst, i blant annet kliniske studier enn i resten av verden. Strengere reguleringer i Europa innen personvern, teknisk utstyr og CRISPR, forsterker utviklingen.

Pasient og distribusjon

2.1 Forebygging fremfor behandling

Nye legemidler og teknologi kan fremme forebygging og bidra til redusert behandlingsbehov

Strategisk blindsoner

Forebygging gir betydelige samfunnsgevinster. Forebygging fremmes av nye legemidler, som bruk av gentester og vaksiner. Det fremmes også av ny teknologi, som for eksempel algoritmer som forutsier sykdom.

2.2 Dyktiggjøring av pasientene blir viktigere

Digitalisering kan fremme pasienters evne og vilje til å være ressurspersoner i sin sykdomssituasjon

Strategisk blindsoner

Helseinformasjonen digitaliseres, og fortsatt vekst drives av digitalkyndige pasienter. Det er betydelige gevinster av at pasienter kan ta en mer aktiv rolle i å bekjempe eller leve med sin sykdom. Pasienter kan også i økende grad ha kontakt og dialog med hverandre, og erfare å få god hjelp. Samtidig er det en fare for vranglære når pasienter blir hverandres rådgivere.

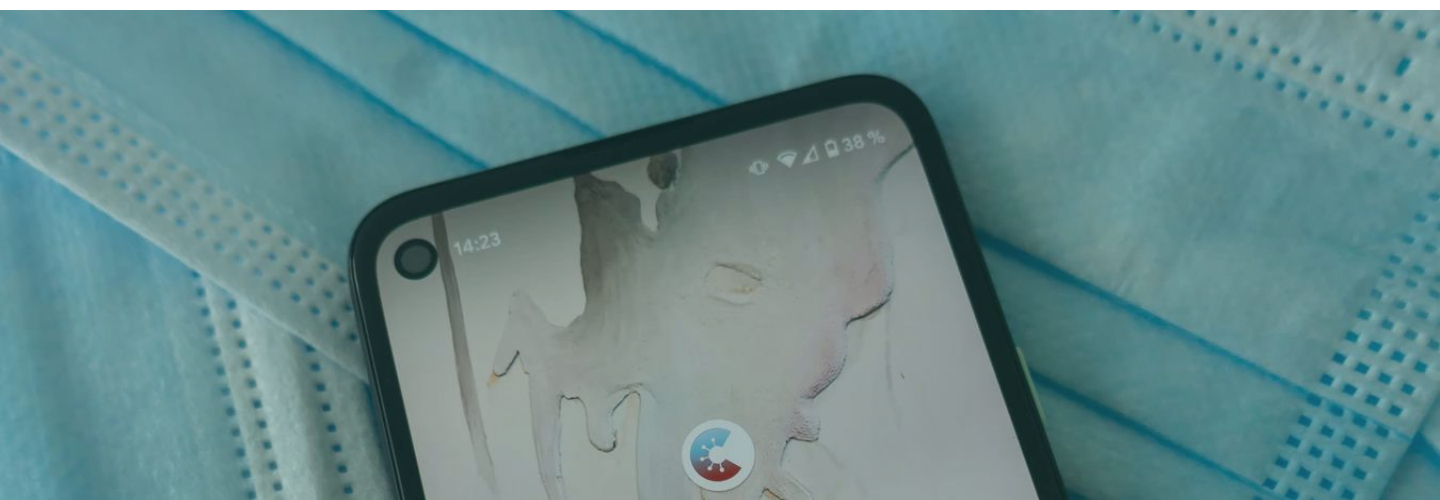

2.3 Fjernoppfølging i vekst

Betydelige gevinster for både pasient og helsetjeneste, når pasienter kan følges opp på avstand

Strategisk blindsoner

Koronakrisen har akselerert bruken av telehelse kraftig, og det forventes at endringen i stor grad er varig. Fjernoppfølging av pasienter forsterkes ytterligere av at pasienter er mer villige til å dele sine data, og at slik oppfølging kan vise til gode resultater. Insentiver blir viktige for å ta ut potensialet.

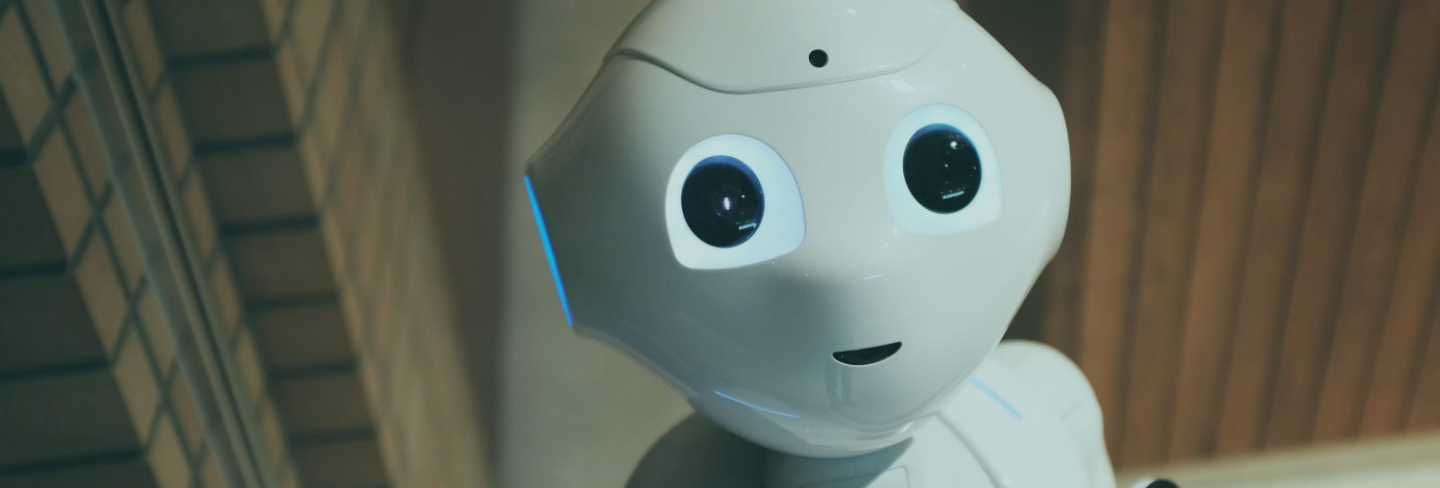

2.4 Digital distribusjon

Ny teknologi påvirker forsyningskjeden og åpner opp for nye konkurrenter

Strategisk blindsoner

Nettapotek har økt sin omsetning kraftig under koronatiden. Andre former for digitalstøttet distribusjon av helsetjenester vokser også frem, som helsekiosker der folk ferdes. Fremover kan ny teknologi endre forsyningskjeden ytterligere, med blant annet droner som leverer medisiner og 3D-printere som printer dem. Digital distribusjon tillater digitalgigantene å komme i angrepsposisjon.

2.5 Maskinen som diagnostiker

Fremvekst av kunstig intelligens gir nye diagnosegjennombrudd

Strategisk blindsoner

Det investeres i og forskes på kunstig intelligens innen helse. Det baner veien for AI-diagnose av både somatiske og psykiske lidelser. Det betyr blant annet at mobilen kan bli et diagnoseverktøy, noe som fremmer hjemme-tester for pasientene.

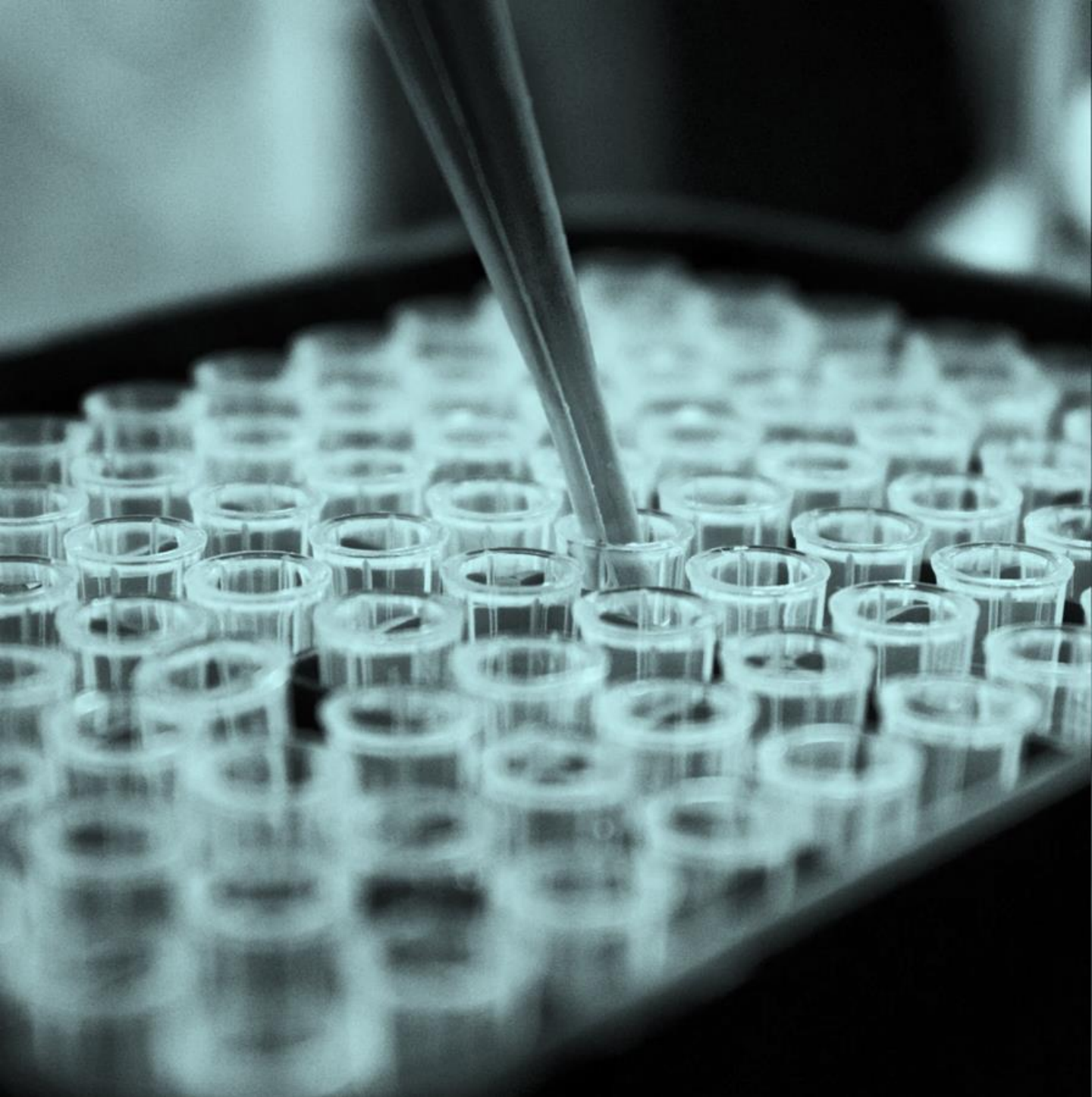

2.6 Presisjonsbehandling i vekst

Mindre skade og bedre effekt for pasientene, samt mer treffsikre pasientvalg

Utenfor strategisk blindsoner

Kliniske studier av genterapier øker sterkt. Den globale markedsverdien for presisjonsmedisiner er forventet å vokse betydelig. Gentesting og kunstig intelligens bidrar også til presisjon, blant annet ved smartere pasientvalg. Fremvekst av gentester og bygging av genbanker skaper infrastruktur for videre vekst. Presisjonsbehandling gir mindre skade og bedre effekt for pasientene.

Forskning og næring

3.1 Vanskeligere forskningsøkonomi

Mer krevende å utvikle nye medikamenter og konkurransen er økende

Grenser til strategisk blindsoner

Legemiddelselskapers FoU-kostnader øker, avkastningen svekkes og kravene til kvalitet i forskningen blir større. Samtidig øker behovet for utvikling av nye medikamenter. Patenter utløper, generiske medisiner er lavere priset og møter sterkere konkurranse. Nye terapier har dessuten kortere inntjeningsperiode. I tillegg øker konkurransen.

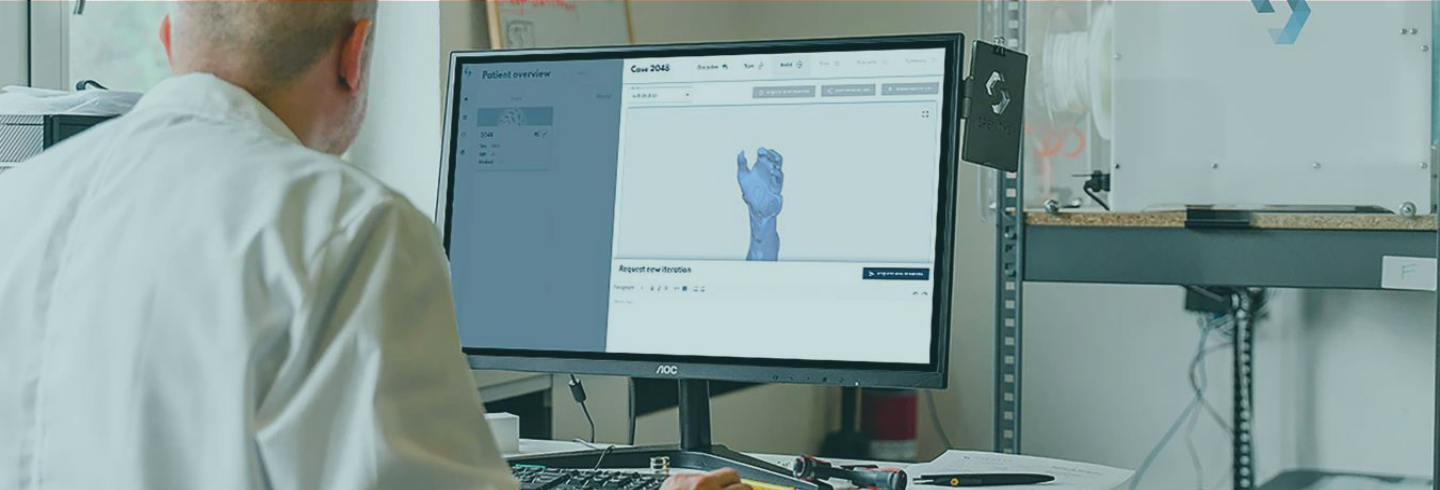

3.2 Forskingen kan effektiviseres

Digitalisering og nye verktøy gir økt forskningseffektivitet

Strategisk blindsoner

Legemiddelindustrien har respondert hurtig på koronapandemien. Nye «forskningsverktøy» fremmer økt effektivitet, som prisfall i kartlegging av genomet og raskere og billigere genredigering. Digital forskning og kunstig intelligens bidrar ytterligere. Fremover kan kvantemaskiner potensielt muliggjøre ende-til-ende in silico medisinutvikling.

3.3 Digitale kliniske studier

Digitalisering kan forenkle pasientrekruttering til kliniske studier, og forbedre studiene. Digitalkjempene er godt posisjonert

Virtuelle kliniske studier er i vekst, og virkelighetsdata øker potensialet. Koronapandemien har forsterket behovet for økt tempo i kliniske studier. Digitalisering av studiene bidrar, blant annet ved å lette pasient-rekrutteringen. Digitalkjempene er godt posisjonert for virtuelle kliniske studier.

Utenfor strategisk blindsoner

3.4 Samarbeid blir viktigere

Ulik kompetanse og roller gjør samarbeid viktigere i hele kjeden, fra forskning via innovasjon og til realisering

Samarbeid bidrar til læring og god arbeidsdeling. Legemidler utviklet via åpen innovasjonsmodell viser større sannsynlighet for å lykkes klinisk. Behovet for samarbeid fremmes ytterligere av utviklingen av presisjonsmedisin. Politisk ønskes også økt samarbeid, for eksempel via innovative anskaffelser, samt livs-vitenskap og helseteknologi som satsingsområde for det nordiske samarbeidet.

Utenfor strategisk blindsoner

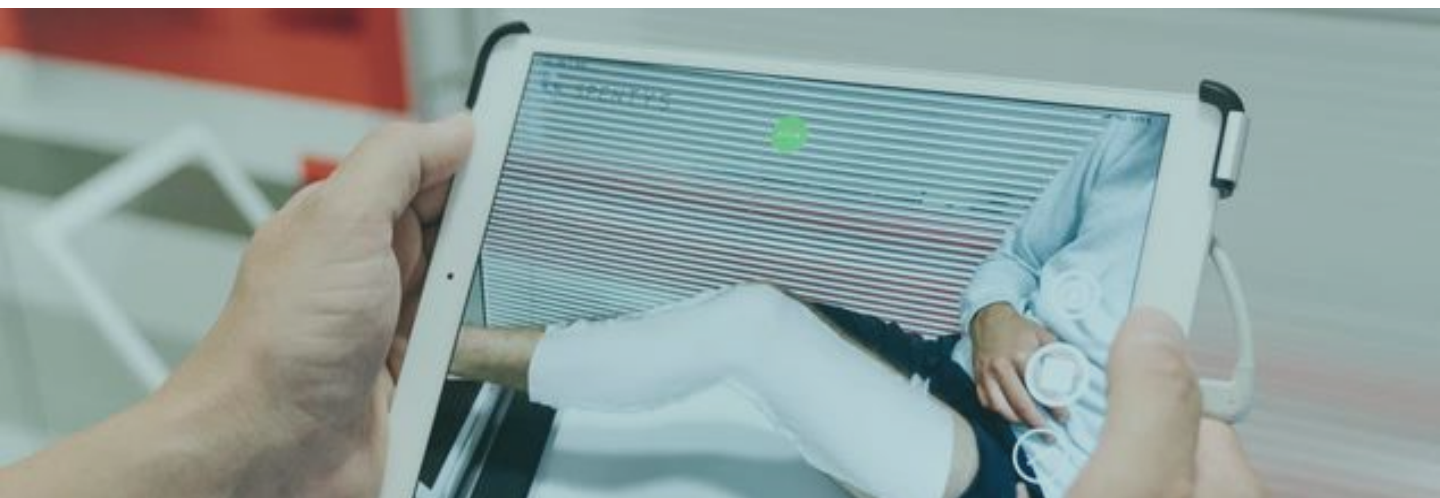

3.5 Utnyttet potensial for helsenæring i Norge

Helsenæringen er i vekst og har god lønnssevne, men den er underrepresentert i Norge

Strategisk blindsoner

Helsemarkedet er i vekst, og virkelighetsdata er en mulighet for Norge. Norge har som mål å få flere norske pasienter inn i kliniske studier, men det er likevel nedgang i Norge. Norsk næringsliv har et lite innslag av helseforskning. Helsegründerne finnes i Norge, og helseklyngene har høy kvalitet. Skalering og kommersialisering flyttes imidlertid ut av landet, og insentivene for samarbeid er små.

3.6 Økte krav til digital kompetanse

Digitalkompetanse nødvendig for å utnytte mulighetene, men behovet er større enn tilbudet

Strategisk blindsoner

Maskiner som kan lære kan overta arbeidsoppgaver fra mennesker, men maskinen blir kollega fremfor konkurrent. Pasientene er positive. Digitalkompetanse i helsesektoren er nødvendig for å utnytte mulighetene, men sektoren er kun moderat modne på digitalisering. Digitalkompetanse gir fortrinn for dem som evner å utnytte det, og kompetanse-eterspørselen blir større enn tilbudet.

"Legemiddelindustrien (LMI) skal innen utgangen av 2021 ha utarbeidet en ny strategi som vi skal jobbe etter de neste 4-5 årene. Det samme skal Melanor. Vi må, i løpet av året, gjøre viktige strategiske veivalg på mange områder.

Industrien er inne i en rivende utvikling. Vi står ved et veiskille knyttet til både digitalisering og bruk av helsedata. Medisinsk står vi overfor massive gjennombrudd og persontilpasset medisin og nye terapier gjør at man må se nærmere på både det regulatoriske systemet og hvordan norske pasienter får tilgang til nye innovative behandlinger. Koronasituasjonen har dessuten gjort at verden slik vi kjenner den har blitt snudd litt på hode for oss alle, både som privatpersoner og som arbeidstakere.

Dette og flere andre faktorer – som vi i dag kanskje ikke helt har tatt inn over oss ennå – gjør at vi i langt større grad enn ved tidligere strategiprosesser, ser et behov for å tenke nytt. Derfor er denne framtidsstudien så viktig – og den vil være med oss videre inn i mange diskusjoner vi skal ha i 2021 og årene fremover.»

- Karita Bekkemellem

LMI Melanor inFuture

